

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1: Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της Στήλης Ι και δίπλα σε κάθε αριθμό ένα από τα γράμματα της Στήλης ΙΙ, ώστε να προκύπτει η σωστή αντιστοίχιση (στη Στήλη Ι περισεύουν δύο αριθμοί)

<u>Στήλη Ι</u>	<u>Στήλη ΙΙ</u>
1. Δυσμός (θεωρία αλληλεπίδρασης) του Ντεκάρτ	α. Οι ιδέες είναι αμετάβλητες και προσεγγίζονται μόνο με τον νου
2. Θεωρία των ιδεών του Πλάτωνα	β. τίτλος βιβλίου που περιγράφει ένα φανταστικό νησί στο οποίο έχει επιτευχθεί η ανθρώπινη ευτυχία
3. Καθολικές έννοιες του Αριστοτέλη	γ. η θεωρία σύμφωνα με την οποία κάθε άνθρωπος απαρτίζεται από το σώμα και το πνεύμα
4. Πολιτεία του Πλάτωνα	δ. Οι έννοιες δεν είναι πράγματα ξεχωριστά από τα αντικείμενα, αλλά προκύπτουν από αυτά.
5. Ουτοπία του Τόμας Μορ	
6. Επάλληλες έννοιες του Αριστοτέλη	

[μονάδες 12]

A2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ).

- α) Η λογική, ως κλάδος της φιλοσοφίας, ασχολείται με το πώς πρέπει να σκεφτόμαστε σωστά.
β) Εάν θέλουμε να βρούμε αρχές που να ρυθμίζουν τις πράξεις μας και να μας καθοδηγούν στην οργάνωση της ζωής μας, ενδιαφερόμαστε για την μεταφυσική.
γ) Η πρακτική φιλοσοφία προσπαθεί να ερευνήσει τη βαθύτερη υφή («την ουσιαστική φύση») της πραγματικότητας
δ) Από τις έννοιες «ζώο» και «θηλαστικό» η πρώτη είναι γένος και η δεύτερη είδος.

[μονάδες 8]

A3. Να σχολιάσετε το παρακάτω απόσπασμα (εκφράζοντας και την προσωπική σας άποψη): «Δεν υπάρχουν ποιοτικά ανώτεροι και ποιοτικά κατώτεροι πολιτισμοί. Υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί πολιτισμοί, ο καθένας από τους οποίους είναι μια ξεχωριστή κατάσταση στην πανανθρώπινη πολιτισμική προσπάθεια».

[μονάδες 15]

A4. Πιστεύετε ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να είναι ίδια με την ανθρώπινη; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας χρησιμοποιώντας τουλάχιστον ένα παράδειγμα.

[μονάδες 15]

ΟΜΑΔΑ Β΄

B1. α) Πώς αντιλαμβάνεστε το περιεχόμενο του της έννοιας του «κοινωνικού συμβολαίου» κι πώς τη συσχετίζετε με τη «γενική βούληση» μιας ανθρώπινης κοινωνίας; Να απαντήσετε, αφού συμβουλευτείτε και τα παραθέματα που ακολουθούν.

[μονάδες 15]

β) Θεωρείτε ότι το κοινωνικό συμβόλαιο, όπως περιγράφεται από τον Ρουσσώ, διασφαλίζει την ατομική ελευθερία του κάθε πολίτη ή την περιορίζει;

[μονάδες 10]

1. «Οι υποχρεώσεις που μας συνδέουν με το κοινωνικό σώμα είναι δεσμευτικές μόνο επειδή είναι αμοιβαίες· και η φύση τους είναι τέτοια, ώστε, εκπληρώνοντάς τες, δεν μπορούμε να εργαζόμαστε για τον άλλον χωρίς ταυτόχρονα να εργαζόμαστε και για τον εαυτό μας».

[Ζαν Ζακ Ρουσό, 1762, *Το κοινωνικό συμβόλαιο*]

2. « Από τη στιγμή λοιπόν που άνθρωπος συγκροτεί κοινωνίες, οφείλει να διασφαλίσει την ευτυχία και την ευημερία του. Αυτό γίνεται μέσω της θέσπισης του Κοινωνικού Συμβολαίου, μια πράξη υπέρτατης δέσμευσης ευθύνης απέναντι στο κοινό καλό. Η διασφάλιση της κοινωνικής τάξης αποτελεί τη βάση του δικαίου. Το δίκαιο στις οργανωμένες κοινωνίες δεν διασφαλίζεται από τη φύση, αλλά είναι προϊόν σύμβασης. Η σύμβαση αυτή, ενώ αποτελεί ισχυρή δέσμευση και υπέρτατο συμβόλαιο, εντούτοις στοχεύει στη διασφάλιση της ελευθερίας του κάθε πολίτη, καθώς ο πολίτης δεν δεσμεύεται απέναντι σε κάποιον άλλο, αλλά απέναντι στον ίδιο του τον εαυτό, υπό το πρίσμα της διαλεκτικής σχέσης που οφείλει να αναπτύξει με τη διασφάλιση του Γενικού καλού ολόκληρης της κοινωνίας [...].

Η Γενική Βούληση αποτελεί κεντρικό όρο και πυρήνα της πολιτικής σκέψης του Rousseau, καθώς και θεμέλιο της θεωρίας του Κοινωνικού Συμβολαίου του. Στην ουσία της δεν αποτελεί ούτε άθροισμα ατομικών βουλήσεων, ούτε μέσο όρο. Αποτελεί, σύμφωνα με τον ίδιο, ένα ηθικό πρόσωπο, ένα αφηρημένο ον σύμφωνα με το οποίο πρέπει να νομοθετείται ένα κράτος. Ο υπέρτατος αυτός νομοθέτης, ο κυρίαρχος, έχει κατά τον Rousseau και παιδευτικό ρόλο. Πρέπει να είναι σε θέση να μεταμορφώσει ένα άτομο σαν ένα αδιάσπαστο τμήμα ενός μεγάλου συνόλου από το οποίο θα εξαρτηθεί η ύπαρξή του. Η Γενική Βούληση επομένως εισέρχεται δυναμικά στην ατομική βούληση του καθενός με καθήκον τη διαμόρφωση του ατόμου σε ενεργό κοινωνικό όν. Αντιστρόφως, το κάθε άτομο προβάλλει τη βούλησή του στο σύνολο, απεμπλέκεται από την περιχαρακωμένη ατομικότητά του, αποφασίζει να «βγει» από τον εαυτό του και να δημιουργήσει ένα ενιαίο οργανικό σύνολο, ένα σώμα [...]. Η υπακοή στη Γενική Βούληση ανάγεται σαν ένας απαραίτητος φυσικός νόμος, χωρίς τον οποίο ο άνθρωπος δεν θα μπορούσε να υπάρξει και να εξελίσσεται [...]. Ο υπέρτατος νόμος της Γενικής Βούλησης δεν ίσταται ως βραχνάς στην ατομική βούληση και για ακόμα άλλον ένα λόγο. Αν πολίτης δεν επιθυμεί να ζήσει σε οργανωμένη κοινωνία, μπορεί ανά πάσα στιγμή να επιστρέψει στη φυσική του κατάσταση. Η Γενική Βούληση είναι δεσμευτική μόνο μέσα στην κοινωνία...»

[Παναγιώτης Πέρρος, 2006, *Η Γενική Βούληση και η βούληση όλων στον Rousseau*]

B2. α) Συμφωνείτε με την άποψη ότι «η αισθητική είναι υποκειμενικό ζήτημα»; Υπάρχουν έστω και λίγοι παράγοντες που θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν να προσδιορίσουμε την έννοια του καλλιτεχνικά ωραίου;

[μονάδες 10]

β) Πιστεύετε ότι η τέχνη επικεντρώνεται στην αναπαράσταση ή στη «μίμηση» καταστάσεων του φυσικού κόσμου; Να συμβουλευτείτε τα κείμενα και τις εικόνες που ακολουθούν.

[μονάδες 15]

- 1) “ Η ανάγκη να δικαιολογηθεί η ύπαρξη των ποιητών και της ποίησης γίνεται επιτακτική σε εποχές κοινωνικών αναταραχών. Η αγγλική ρομαντική εποχή, που συμπίπτει σχεδόν με τη Γαλλική Επανάσταση, εν μέσω πολέμων και φημών περί πολέμου, και με τις εντάσεις που προκάλεσε η κοινωνική και πολιτική προσαρμογή στη βιομηχανική επανάσταση, μπορεί να συγκριθεί με τον μεσοπόλεμο του δικού μας αιώνα. Ήταν η εποχή που οι θεωρητικοί της ποίησης, εγκαταλείποντας τους παραδοσιακούς ορισμούς της ποίησης ως καθρέφτη της αλήθειας ή ως τέχνης που επιδρά στο ακροατήριο, απέδωσαν ομόφωνα την ποίηση στα κίνητρα, τα αισθήματα και τη φαντασία του ποιητή. Η ποίηση είναι το ξεχείλισμα των αισθημάτων του ποιητή ή η έκφραση χάριν της έκφρασης [...]

[Μ. Άμπραμς, *Ο καθρέφτης και το φως*, 2001, σ.σ. 615-616]

- 2) «Σουρεαλισμός είναι η συνάντηση της ραπτομηχανής με την ομπρέλα στο χειρουργικό τραπέζι»

[Αντρέ Μπρετόν, 1924, *Μανιφέστο Σουρεαλισμού*]

- 3) «Αν ξεχάσουμε όμως όσα ξέρουμε για πράσινη χλόη και γαλάζιο ουρανό και αντικρίσουμε τον κόσμο σαν να έχουμε έρθει από το διάστημα σε εξερευνητικό ταξίδι και βλέπουμε τη Γη για πρώτη φορά, θα βρούμε ίσως πως τα πράγματα έχουν τα πιο αναπάντεχα χρώματα. Και οι ζωγράφοι αισθάνονται τότε πως κάνουν ένα τέτοιο εξερευνητικό ταξίδι. Θέλουν να δουν τον κόσμο για πρώτη φορά, να ελευθερωθούν από όλες τις συμβατικές έννοιες και τις προκαταλήψεις - ότι η σάρκα είναι ροδαλή και τα

μήλα κίτρινα ή κόκκινα. Δεν είναι εύκολο να απαλλαγεί κανείς από αυτές τις προκαθορισμένες έννοιες, οι καλλιτέχνες όμως που το κατορθώνουν δημιουργούν συχνά τα πιο ενδιαφέροντα έργα. Αυτοί μας μαθαίνουν ν' ανακαλύπτουμε στη φύση νέες ομορφιές, που δεν είχαμε φανταστεί ποτέ πως είναι δυνατόν να υπάρχουν. Αν τους ακολουθήσουμε και μάθουμε κάτι κοντά τους, τότε, ακόμη και μια ματιά από το παράθυρό μας μπορεί να γίνει συναρπαστική περιπέτεια».

(Ε. Γκόμπριχ, Το χρονικό της τέχνης, 1998, σ. 26-29)

- 4) Υπάρχω για να ληστεύω την ανυπαρξία.
Από κει κουβαλάω με κόπο
Υπέροχα ποιήματα.
Είναι διάφανα, φωτεινά κι ανέκφραστα.
Αλλά στο δρόμο μου πέφτουνε, σπάνε,
Τα μπαλώνω, τα κολλάω με λέξεις.
Με λέξεις που οι άνθρωποι λένε.
Μ' αυτά που ξέρω, που βλέπω κι ακούω.
Και τα χαλάω μ' αυτό που υπάρχει.

[Γιάννης Πατίλης, Ζεστό μεσημέρι, Αθήνα, 1984]

Εικόνα 1. "Η Κραυγή" του Ε. Μουνχ, 1893

Εικ.2 «Πορτοκαλί» του Β. Καντίνσκι, 1923

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ